

GYMNÁZIUM POSTUPICKÁ
141 00 Praha 4, Postupická 3150

Sociální sítě a jejich role v současných informačních technologiích

Praha 2013

Vypracovala: **Pavla Reichová**

1. část

Úvod:

Sociální síť je každá skupina lidí, která spolu jakýmkoliv prostředky udržuje komunikaci. V dnešním, užším smyslu slova je řeč o službě na Internetu, která všem svým zaregistrovaným uživatelům umožňuje vytvořit různé typy profilů. Ať už svůj osobní nebo firemní, veřejný či jen částečně veřejný profil. Pomocí tohoto profilu pak můžeme komunikovat, sdílet další informace, videa, fotografie, chatovat nebo další věci. V dnešní době je nejznámější a největší sociální síť Facebook, který se může pochlubit již více než 900 miliony uživatelů.

Uživatelé:

Hlavně mezi lidmi, kteří nepoužívají žádnou sociální síť se šíří, že je to fenomén hlavně u teenagerů, ale s přihlédnutím na věkovou strukturu uživatelů Facebooku v České republice můžeme říci, že zhruba 50% těchto uživatelů je z věkové kategorie 20-35 let. V současné době tedy silně převažují dospělí uživatelé.

Historie:

Za první sociální síť můžeme považovat projekt Sixdegrees, který byl spuštěný v roce 1997. Zaregistrovaní uživatelé si mohli vytvořit vlastní profil, seznam přátel, atd. Tato služba ale byla ukončena v roce 2000 – podle svého zakladatele totiž tento projekt nebyl úspěšný, protože značně předběhl dobu, což lze soudit i z toho, že na konci 90. let a přelomu na nové tisíciletí nebylo tolik uživatelů internetu jako v dnešní době.

Nejznámější sociální sítě:

Facebook je celosvětově rozšířená sociální síť, která je největší a má více než 900 milionů zaregistrovaných uživatelů. Vznikla v roce 2004, původně byla určená jako síť pro studenty Harvardské univerzity, která měla sloužit ke snížení anonymity studentů a k jejich sblížení. Postupně se ale tato síť rozrostla na další univerzity a pak postupně do celého světa.

Hlavním zaměřením Facebooku je zajištění kontaktu mezi lidmi a usnadnění jejich komunikace. Můžeme sdílet fotografie, videa, různé informace, plánovat akce – to vše spolu s přáteli, které jsme si předem přidali do této skupiny. Skupina přátel tak může mít, vzhledem k našemu nastavení soukromí, přístup k obsahu, jenž na Facebook vložíme.

Založení účtu je velmi jednoduché a ihned po přihlášení, můžeme využívat svého profilu i na jiných stránkách. Můžeme pod různými články diskutovat pod svým profilem, registrovat se do různých aplikací přes svůj Facebookový účet a nemusíme si tak pamatovat další hesla a uživatelská jména (což na druhou stranu může být

považováno jako zásah do soukromí), nebo můžeme sdílet obsahy internetových stránek.

Dále na Facebooku můžeme používat různé aplikace od třetích stran, které znatelně rozšiřují možnosti Facebooku. Také je zde k dispozici celá řada her a pro mnoho lidí se tato síť stala novou herní platformou. Na Facebooku tráví lidé čím dál, tím více času a můžeme říci, že aplikace a hry jsou jedním z mnoha důvodů, proč tak činí.

Google+ je vcelku nová sociální síť, za níž stojí, jak již název napovídá, opět Google. Byla spuštěna v roce 2011 a prezentuje se jako služba, která pomáhá poznat nové lidi a být v kontaktu s již známými lidmi a přáteli. I přes to, že tato sociální síť ještě neoslavila ani své druhé narozeniny, se stala druhou největší na světě, hned po Facebooku.

Oproti největšímu konkurentovi má Google+ daleko propracovanější a přehlednější nastavení soukromí. Díky tomu můžeme číst zajímavé příspěvky od lidí, kteří nás ani nemusejí potvrzovat jako své přátele.

Google+ se ve svých začátcích odlišoval od Facebooku hlavně tím, že zde naprosto chyběli hry, aplikace a další, spíše obtěžující, funkce. Ale ani ne dva měsíce po spuštění této sítě, se Google rozhodl pro zařazení her mezi hlavní funkce. Ty jsou ale vybírány a schvalovány individuálně a proto není až tak složité se jim vyhnout.

Myspace je dalším z největších komunitních serverů a byl založen v roce 2003 v USA. Myspace má vlastní Instant Messenger MySpacelM, který je distribuován jako samostatná aplikace pro operační systém Windows. Kromě klasických funkcí Instant Messengeru umí informovat i o dění na Myspace, např. žádosti o přátelství nebo soukromé zprávy.

Mimo klasické profily, se tu nacházejí i profily muzikantů, herců a filmařů z celého světa.

Twitter slouží jako jakýsi mikroblogovací nástroj, díky kterému můžeme krátce, stručně a vystižně (délka zprávy je omezená na maximální počet 140 znaků) sdílet nějakou informaci, své pocity. Můžeme na „tweety“ také reagovat nebo je „retweetovat“, což znamená, že je zveřejníme mezi příspěvky na své zdi.

Twitter je specifický tím, že se na něm sdružuje velké množství odborníků, nejen z oblasti IT, ale také dalších moderních technologií, jako jsou například vývojáři smartphonů a další. Sledováním jejich příspěvků se tak mnohdy můžeme dozvědět zajímavé informace mnohem dříve, než se objeví v jiných médiích. Tuto síť ale také hojně používají i známé osobnosti, které tu vidí velký reklamní potenciál.

LinkedIn je profesionální sociální síť, orientovaná na business a pracovní vztahy mezi desítkami milionů uživatelů. Mezi uživatele patří odborníci v nejrůznějších oborech, manažeři, ale účty na LinkedIn mají i celé firmy.

Pomocí kontaktů je každý uživatel zapojen i do kontaktů svých kontaktů. Tak vzniká velmi rozsáhlá a provázaná síť uživatelů. Díky možnosti uveřejnění podrobností spolupráce, je možné vyhledat bývalé kolegy nebo třeba spolužáky.

V profilech uživatelů najdeme jejich životopis, který obsahuje položky kariéra, vzdělání a pracovní místa. Díky tomu je tato síť velmi vítaným pomocníkem personalistů a personálních agentur pro hledání vhodných kandidátů na pracovní pozice mezi nepřeberným množstvím potencionálních zaměstnanců. Takže se uživatelé mohou dočkat i pracovních nabídek, tedy pokud v profilu uvedou, že o to mají zájem.

Díky další velmi výhodné funkci LinkedIn Answers je možné klást různé otázky, na které vzhledem k zaměření tohoto serveru dostaneme vždy spolehlivou odpověď.

Kromě těchto 5 nejznámějších sociálních sítí, bych ráda zmínila, že některé sociální sítě jsou i ryze české. Například server **Lidé.cz**, který slouží jako internetové fórum, můžeme zde sdílet své fotografie nebo si psát s dalšími uživateli. Tento web je uživatelsky spojen se stránkou **Spolužáci.cz**, který je určen jak pro současné, tak pro bývalé spolužáky. Takových serverů bychom našli rozhodně více, ale počty uživatelů už jsou daleko nižší.

Využití sociálních sítí firmami:

Původně byly sociální sítě sice založeny proto, aby sloužily lidem, ale po nějaké době řada firem zjistila, že se jim otevřela nová cesta a přístup ke svým zákazníkům. Každá firma k sociálním sítím přistupuje jinak. Zatímco některé se o dění na nich vůbec nezajímají, jiné alespoň založí profil a jen zběžně pozorují, co o nich uživatelé píší. Do poslední skupiny patří firmy, které se komunikaci se zákazníky přes tyto komunikační sítě věnují naplno, což jim může dělat velmi dobrou reklamu.

Vzhledem k tomu, že spousta lidí má na svých profilech vyplněné své zájmy, různé kontakty a další, různé společnosti mají jednodušší vyhledávání a kontaktování svých potencionálních zákazníků.

Společnosti mohou komunikační sítě využívat také jako další kanál zákaznického servisu, zákazníci mohou klást nejrůznější dotazy a požadavky. Odpovědi jsou pak snadno dostupné dalším lidem.

Další výhodou, zatím jen při využívání Facebooku, kromě velkého počtu uživatelů, je také ta, že si na něm firmy mohou zřizovat plnohodnotný e-shop, pro který má Facebook dokonce připraven vlastní platební nástroj Facebook Credits, pomocí kterého lze platit služby či zboží.

Sdílení soukromých informací:

Okolo sociálních sítí se diskutuje na mnoho témat asi každý den, ale jedním s tím nejčastějších je soukromí a s tím spojená možnost zneužití osobních dat, důvěryhodnost identity uživatele nebo třeba důvěryhodnost nějakého sdělení.

Když si vezmeme třeba Facebook – může se tam zaregistrovat úplně každý s e-mailovou adresou, přičemž údaje na profilu už vůbec nemusí odpovídat skutečnosti.

Některé odhady ale tvrdí, že se vyskytuje něco kolem 5% až 10% falešných registrací.

Dále se velmi upozorňuje na bezstarostné chování některých uživatelů, kteří bez jakéhokoli zamyšlení a obav zveřejňují citlivé údaje nejen o sobě, ale i o svých blízkých. Toto je výrazná hrozba pro soukromí a lidé často zapomínají domyslet důsledky svých „činů“.

V případě komerčních organizací, mohou uživatelé (např. zaměstnanci) vyrazit obchodní tajemství, know-how nebo třeba interní potíže, které se neměly dostat na povrch a firma tak může přijít o klienty. Sociální sítě se tím pádem stávají docela příhodným místem pro průmyslovou špionáž a následný konkurenční boj.

Nástroj pro hledání práce:

Fenomén sociálních sítí se odráží i v hledání práce. Například v roce 2011 pomocí kontaktů v sítích Facebook, Twitter a LinkedIn v USA našlo práci přes 22 milionů lidí.

Paradoxem je, že poslední dobou Facebook pomohl najít práci více lidem než specializovaný web LinkedIn, který je na práci a byznys přímo zaměřený.

Mimopracovní aktivita v pracovní době:

Sociální sítě z hlediska zneužívání pracovních počítačů představují největší problém. Už tak dohnaly i náskok využívání e-mailu. Komunikační sítě tedy při práci s počítači představují pro zaměstnavatele úkol, jak své zaměstnance donutit, aby na internetu neřešili své problémy a netrávili pracovní dobu brouzdáním a prohlížením například Facebooku.

Většina zaměstnavatelů je ochotna nějaký ten čas věnovaný vlastním záležitostem na firemním PC v pracovní době tolerovat. Ale stále je pro ně efektivita práce zaměstnanců na prvním místě.

Vzhledem k stále vylepšovanému monitoringu a jejich potupnosti i pro malé firmy, míra zneužívání stále klesá.

Dalším trendem je přesun těchto aktivit na osobní tablety či smartphony, takže monitoring na PC zaměstnanců je skoro k ničemu.

Například Facebook může být používán k vynášení a úniku citlivých informací.

2. část

Žijeme v době, kdy je internet přirozenou součástí našeho života a i kdybychom chtěli, asi se mu nevyhneme. Dříve internet sloužil hlavně k vyhledávání informací, které bylo mnohem jednodušší, než kdybychom měli všechno vyhledávat v knihách a chodit kvůli tomu do knihoven. Také sloužil ke komunikaci přes e-mail, poté přišly různé Instant Messengery a dalším velkým krokem byl VoIP. Ale teď jsou tu sociální sítě a uchvátily celý svět. Ale proč je to takový fenomén? Mají tak velkou pozornost oprávněně? A jaké jsou jejich výhody a nevýhody?

Sociální sítě si postupně vyšlapaly cestu k uživatelům po celém světě a zvláště pak u mladé generace se založení profilu na některé ze sociálních sítí stalo „sociální nutností“. Když někdo nemá např. Facebookový účet, není „in“ a je úplně mimo obraz, co se děje; když nejsou na počítači, mají pocit, že jsou odtrženi od světa...

Výhody:

Za zásadní přednost považuji to, že můžeme komunikovat s lidmi, se kterými bychom se normálně nemohli setkat, například protože se přestěhovali na druhý konec planety. Ale nebyla tu ta možnost již dříve? Pomocí e-mailových klientů, Instant Messengerů nebo úplně nejjednodušší cesta – zavolat jim pomocí technologie VoIP? Je pravda, že tu máme další výhody - můžeme vidět jejich fotky a sdílet tak s nimi alespoň na dálku jejich zážitky.

Také je tato komunikace velmi rychlá. Sotva něco zveřejníme, hned o tom vědí naši přátelé, kteří jsou zrovna online. A ten zbytek našich kontaktů se informací dozví hned, jak se připojí.

Asi bychom moc lidí, kteří už žádné extra vlastnosti a výhody sociálních sítí nenašli, ale přesto mezi ně patřím. Teď už budou následovat jen nepřívětivé dopady, které jsou s používáním komunikačních sítí spojeny.

Nevýhody:

Používání sociálních sítí a jejich všemožných funkcí, společně s hrami, které tam také můžeme nalézt, se z tohoto fenoménu stává velký „žrout“ času a za celý den nestihne udělat vůbec nic. Lidé tráví čas prohlížením alb druhých, psaním komentářů a úplných zbytečností, povídání o ničem, psaní nesmyslných a někdy velice otravných statusů, místo toho aby si našli nějakou smysluplnější činnost. Většina lidí jen přijde domů z práce či ze školy a první věc, kterou udělají, je to, že zapnou Facebook a začnou si prohlížet statusy a nové fotografie svých kamarádů. Pak se ani nestačí divit, že mezitím uběhlo několik hodin a vlastně už skoro skončil den.

S naposledy zmíněnou nevýhodou souvisí i docela závažný problém, se kterým se potýká celý svět, a tím je obezita. Když se totiž lidé připravují o čas

„tlacháním“ o zbytečnostech, většinou si nezapomenou vzít k počítači nějaké to malé občerstvení. A s odkazem na mnohé studie můžeme říci, že když se člověk na jídlo nesoustředí a dělá při tom jiné věci, pořád cítí hlad. Nemluvě o tom, že bychom onen ztracený čas mohli využít k nějakému sportu nebo alespoň procházce. Dříve si děti hráli venku na hřištích nebo parcích, běhali nebo se jinak hýbali, ale dnes sedí u počítače.

S trávením volného času na sociálních sítích se člověk obklopuje virtuální realitou a pak je málo společenský a vyhýbá se tak přímému kontaktu s lidmi, který je pro duševní zdraví a rozvoj (nejen v případě mladých lidí) velmi důležitý. Lidé si ani neuvědomují, že kvůli sociálním sítím používají převážně neverbální komunikaci a ta verbální se z jejich života vytrácí a je omezená pouze na minimum.

S výše zmíněnými problémy úzce souvisí závislost, která v dnešní době není ničím ojedinělým, ale žádná závislost není dobrá a proto bychom si ji měli uvědomit včas. Všude možně už se objevovaly zprávy, jak se někde někdo léčí ze závislosti na Facebooku, že tam trávil celé dny...

Hlavní problém všech sociálních sítí je jejich otevřenost, jednoduchost použití a uživatelská přívětivost. Všechno dohromady totiž vytváří službu, které celá řada lidí bezhlavě věří a ráda o sobě uveřejňuje i choulostivé informace (adresu, rodné číslo...). Nechápu, proč lidé cítí potřebu pochlubit se tím, co si právě koupili, kam pojedou na dovolenou... (Už se vyskytlo několik afér s tím, jak o nás prý Google sbírá potencionálně citlivé informace, ale to, že o lidé sobě píší každou hodinu status, o tom, co právě dělají, je jim úplně jedno.) Pak se taky může stát, že se vrátí z dovolené do vykradeného bytu a pak se strašně diví. A nějaké nastavení soukromí na sítích nám moc nepomůže, protože kdo chce, ten si cestu vždycky najde. Také můžeme říci – co jednou na internetu je, to už tam zůstane.

Tento problém se týká i malých dětí (používání nejrozšířenější sítě Facebook je podmíněno minimálním věkem 13 let, což si myslím, že někteří uživatelé nedodržují). Není raritou, když nějaký dospělý schovaný za profil teenagera vyláká dítě někam na procházku, na místo, kde nejsou lidi, a v nejlepším případě ho jen okrade.

Dalším často diskutovaným tématem je, co si představit pod pojmem přítel. Když nad tím přemýšlím na úrovni reálného světa, tak si představím někoho opravdu blízkého. Na Facebooku ale slovo přítel ztrácí pravý smysl. Lidé se honí za vyššími a vyššími čísly počtu přátel, ale pak když odejdou od počítače, ve většině případů zjistí, že mají jen „virtuální“ přátele. Není tedy lepší udržovat s lidmi osobní kontakt a mít třeba jen 5 opravdových přátel, oproti neosobnímu kamarádství s 300 lidmi?

Dovolím si tvrdit, že s příchodem sociálních sítí už generace teenagerů tolik nelpí na novém hardwaru, aby mohli hrát nové počítačové hry na plnou kvalitu, nepotřebují nové komponenty, protože čas strávený na počítači zaplní hlavně pročítáním statusů na sociálních sítích. A na tuto aktivitu opravdu nepotřebují žádné extra výkonné zařízení. Vždyť sociální sítě lidé sledují i na smartphonech a tabletech.

Sociální sítě mají jisté výhody, jisté nevýhody a s mým názorem nemusí někdo souhlasit, ale jedno je jasné. Lidé se o svobodu připravují sami. Nové technologie nejsou zlé, ale špatné je to, jak je lidé používají...

Soupis bibliografických citací:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soci%C3%A1ln%C3%AD_s%C3%AD%C5%A5

<http://www.socialnisite.123abc.cz/facebook>

<http://www.socialnisite.123abc.cz/google-plus>

<http://www.socialnisite.123abc.cz/myspace>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Myspace>

<http://www.socialnisite.123abc.cz/twitter>

<http://www.socialnisite.123abc.cz/linkedin>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/LinkedIn>

<http://www.ictmanazer.cz/2011/11/socialni-site-zivna-puda-pro-spionaze-i-paranoi/>

<http://www.ictmanazer.cz/2011/11/socialni-site-se-stavaji-nastrojem-pro-hledani-prace/>

<http://www.ictmanazer.cz/2013/04/socialni-site-a-e-maily-nejcastejsimi-mimopracovnimi-aktivitami-na-firemnich-pc/>